

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 marca 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Alicja Podlewska
Sędziowie:	SA Małgorzata Gerszewska SA Michał Bober (spr.)
Protokolant:	sekr. sądowy Anita Musijowska

po rozpoznaniu w dniu 16 marca 2017 r. w Gdańsku

sprawy L. O.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o prawo do emerytury

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

od wyroku Sądu Okręgowego w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 10 października 2016 r., sygn. akt VI U 661/16

I. zmienia zaskarżony wyrok i oddala odwołanie;

II. zasądza od L. O. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. kwotę 240,00 (dwieście czterdzieści 00/100) złotych tytułem zwrotu kosztów za instancję odwoławczą.

SSA Małgorzata Gerszewska SSA Alicja Podlewska SSA Michał Bober

UZASADNIENIE

L. O. odwołał się od decyzji organu rentowego odmawiającej prawa do emerytury.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany wniósł o jego oddalenie.

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy zmienił decyzję i przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury, począwszy od dnia 1 stycznia 2016r. nie stwierdzając odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Rozstrzygnięcie oparte zostało na następujących ustaleniach i rozważaniach:

Wnioskodawca domagał się prawa do emerytury w obniżonym wieku na podstawie art. 184 ust. 1 w zw. z art. 32 ustawy emerytalnej.

Na dzień 1 stycznia 1999 r. łączny staż pracy ubezpieczonego wynosi 24 lata, 11 miesięcy i 29 dni.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie uwzględnił też ubezpieczonemu do pracy w warunkach szczególnych okresów: od 17.01.1975r. do 21.10.1975r., od 02.11.1977r. do 30.06.1982r. oraz od 01.06.1983r. do 31.12.1994r. na podstawie świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach z Zakładów (...) z dnia 27.04.2004r., gdyż nie spełnia ono wymogów formalnych, tj.:

- brak określenia charakteru wykonywanej pracy ściśle według wykazu, działu i pozycji z Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r.,

- brak powołania się na zarządzenie resortowe, któremu polegał zakład pracy i z którego wynikałoby zajmowane przez powoda stanowisko (zakład pracy powołał się na dwa różne zarządzenia resortowe),

- wykazane stanowisko w świadectwie pracy „kierowca” nie jest jednoznaczne ze stanowiskiem wymienionym w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach "kierowca samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony".

Z pisma organu rentowego z 24.06.2016 r. wynika, że nie został zaliczony ubezpieczonemu do stażu pracy okres od 22.10.1975 r. do 23.10.1975 r. oraz od 15.10.1977 r. do 01.11.1977 r. - przed rozpoczęciem służby wojskowej i po zakończeniu służby wojskowej - zgodnie z wystawionym przez Zakłady (...) Komisji Edukacji Narodowej w B. Rp-7 (zaświadczeniem o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 08.11.2001 r. - w aktach kapitału początkowego).

W zaświadczeniu tym widnieje informacja o odbywaniu służby wojskowej od 22.10.1975 r. do 01.11.1977r. Z książeczki wojskowej wynika, że Pan L. O. odbywał służbę wojskową od 24.10.1975 r. do 14.10.1977 r. Z kolei świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 27.04.2004 r. wskazuje na wykonywanie przez ubezpieczonego tej pracy m.in. od 17.01.1975 r. do 21.10.1975 r. i od 02.11.1977 r. do 30.06.1982 r.

Do wniosku o emeryturę ubezpieczony dołączył świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach wystawionego 27.04.2004 r. przez Zakłady (...) im. Komisji Edukacji Narodowej S.A. w B. (oryginał znajduje się w aktach osobowych ubezpieczonego) z którego wynika, że L. O. był zatrudniony w tym przedsiębiorstwie od 17.01.1975 r. do 30.11.1996 r. i w okresie od 17.01.1975 r. do 21.10.1975 r., od 02.11.1977 r. do 30.06.1982 r. i od 01.06.1983 r. do 31.12.1994 r. wykonywał prace zaliczane do szczególnie uciążliwych i niebezpiecznych dla zdrowia – na stanowisku kierowca samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony wymienionym w dziale VIII poz. 2 pkt. 1 wykazu A stanowiącego załącznik Nr 1 do zarządzenia Nr 19 Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego z dnia 06.08.1983r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w zakładach pracy resortu przemysłu chemicznego i lekkiego Podstawa prawna:

Dz. U. z dnia 7.02.1983r. Nr 8. poz. 43 - Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytur i rent dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach. Wykaz A Dział XI w przemyśle poligraficznym.

Przesłuchani w sprawie świadkowie E. P. (1), R. D. (1), J. W. i J. M. zeznali zgodnie, iż ubezpieczony pracując w Zakładach (...) im. Komisji Edukacji Narodowej S.A. w B. wykonywał wyłącznie pracę kierowcy samochodów ciężarowych powyżej 3,5 tony prowadząc samochód marki S..

Sąd uznał zeznania świadków za wiarygodne. Świadkowie w spornym okresie pracowali razem z ubezpieczonym, a ich zeznania wzajemnie się uzupełniały. Zeznania świadków znalazły poza tym potwierdzenia w dokumentach znajdujących się w aktach osobowych ubezpieczonego.

W tej sytuacji nieprecyzyjne określenie stanowiska pracy polegające na niewskazaniu kierowcą jakich pojazdów był skarżący w świadectwie pracy czy innych dokumentach, nie uniemożliwia ustalenia tej okoliczności na podstawie zeznań świadka i dokumentów z akur osobowych. A z tych dowodów wynika, że wnioskodawca był kierowcą samochodów ciężarowych powyżej 3,5 tony.

Organ rentowy w toku postępowania nie przedstawił jednocześnie jakiegokolwiek dowodu podważającego dowody zgłoszone przez wnioskodawcę i nie zakwestionował skutecznie wskazanych w dowodach okoliczności faktycznych.

Sąd do stażu pracy w warunkach szczególnych zaliczył ubezpieczonemu ponadto okres odbywania zasadniczej służby wojskowej. Zaliczenie wnioskodawcy okresu odbywania zasadniczej służby wojskowej do stażu pracy w warunkach szczególnych było między innymi wynikiem uwzględnienia najnowszego stanowiska Sądu Najwyższego wyrażonego w uchwale z dnia 2 lipca 2015 r.

W okresie od 1971 r. do 1974 r. szczególne uprawnienia żołnierzy odbywających zasadniczą służbę wojskową regulował art. 108 ust. 1 ustawy o powszechnym obowiązku obrony PRL. Przepis ten został nieznacznie zmieniony z dniem 01 stycznia 1975 r. przez art. X pkt 2 lit. c ustawy z dnia 26 czerwca 1974 roku - Przepisy wprowadzające Kodeks pracy (Dz. U. Nr 24, poz. 142 ze zm.) i zgodnie z jego nowym brzmieniem, czas odbywania zasadniczej lub okresowej służby wojskowej wliczał się pracownikowi do okresu zatrudnienia w zakresie wszelkich uprawnień związanych z tym zatrudnieniem, jeżeli po odbyciu tej służby podjął on zatrudnienie w tym samym zakładzie pracy, w którym był zatrudniony przed powołaniem do służby.

Konstatacja taka pozwala na przyjęcie, że za okres pracy wnioskodawcy w warunkach szczególnych, wykonywanej stalej i w pełnym wymiarze czasu w Zakładach (...) Komisji Edukacji Narodowej w B., można przyjąć nieprzerwanie okres zatrudnienia od 17.01.1975 r. do 31.12.1994 r., a więc okres ponad 15 lat.

Jednocześnie Sąd uznał, iż ubezpieczony legitymuje się ponad 25 letnim okresem składkowym i nieskładkowym.

W apelacji od wyroku organ rentowy zarzucił rozstrzygnięciu naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS oraz prawa procesowego tj. art. 233 §1 kpc i wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania, ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji

W ocenie pozwanego brak jest podstaw do wliczenia okresu od 22.10.1975r. do 23.10.1975r. oraz od 15.10.1977r. do 01.11.1977r. do stażu pracy ubezpieczonego, bowiem w powyższym okresie skarżący ani nie świadczył pracy ani nie odbywał służby wojskowej. Jak wskazuje Sąd w uzasadnieniu wyroku, powołując się na przepisy i orzecznictwo Sądu Najwyższego, okres służby wojskowej podlega zaliczeniu do zatrudnienia w zakresie wszelkich uprawnień związanych z tym zatrudnieniem. Co do zasady pozwany podziela ten pogląd, jednakże sporny okres nie jest już okresem odbywania służby wojskowej. Tym samym ubezpieczony nie spełnił warunku udowodnienia na dzień 01.01.1999r. okresów składkowych i nieskładkowych w wymiarze 25 lat (udokumentował jedynie 24 lata, 11 miesięcy i 29 dni), a zatem nie ma prawa do emerytury.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest uzasadniona i skutkowałą zmianą wyroku i oddaleniem odwołania.

Sąd I instancji w istocie nie uzasadnił rozstrzygnięcia w tej części, w której przyjął on za udowodniony emerytalny staż pracy wnioskodawcy w rozmiarze przekraczającym wymagane ustawą 25 lat na dzień 01.01.1999r. Takim uzasadnieniem nie jest bowiem słuszne powołanie się przez Sąd I instancji na regulację zawartą w art. 108 ust. 1 ustawy o powszechnym obowiązku obrony PRL. Pogląd ten nie jest kwestionowany, podobnie jak nie jest kwestionowane przez pozwanego zaliczenie do emerytalnego stażu pracy wnioskodawcy odbytej służby wojskowej. Okres zasadniczej służby wojskowej, co bezsporne i co wynika z karty stażu pracy (w aktach ZUS) został wnioskodawcy zaliczony do stażu pracy jako okres składkowy. Problem jest jednak w tym, że okres ten obejmuje przedział czasowy (od 24.10.1975

do 14.10.1977) - 1 rok 11 miesięcy i 22 dni i wraz z pozostałymi bezspornymi okresami daje łącznie 24 lata 11 miesięcy i 29 dni a nie 25 lat.

Jak więc się wydaje, Sąd odwołując się do brzmienia art. 108 ust. 1 ustawy o powszechnym obowiązku obrony PRL uznał, że istnieją przesłanki do zaliczenia wnioskodawcy do emerytalnego stażu pracy także okresu po odbyciu służby wojskowej a przed ponownym podjęciem zatrudnienia (od 15.10.1977 do 01.11.1977) lub przynajmniej okresu pomiędzy zaprzestaniem zatrudnienia a rozpoczęciem służby wojskowej (22 i 23.10.1975). Jeśli jednak Sąd wyszedł z takiego założenia (należy się tylko tego domyślać wobec deficytów uzasadnienia), to pogląd ten jest błędny. Sąd Apelacyjny w Gdańsku prezentował już analogiczne stanowisko w dotychczasowym orzecznictwie (por.: wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 9 maja 2013 r. w sprawie III AUa 13/13 <https://orzeczenia.ms.gov.pl/>) W judykacie powyższym Sąd Apelacyjny w Gdańsku odwołał się do podzielanego również w obecnym składzie poglądu wyrażonego przez Sąd Najwyższy w sprawie II UK 125/11 (wyrok z dnia 10 lutego 2012 r.), gdzie Sąd Najwyższy stwierdził, że Przewidziany w art. 108 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (tekst jedn.: Dz. U. z 2004 r. Nr 241, poz. 2416 z późn. zm. - w brzmieniu pierwotnym) trzydziestodniowy okres, w którym pracownik miał zgłosić powrót do pracy u pracodawcy zatrudniającego go przed służbą wojskową, nie jest ani okresem służby wojskowej, ani okresem pracy i nie podlega zaliczeniu do okresu zatrudnienia <http://www.sn.pl>.

W ocenie Sądu nie inaczej należy traktować okres przed rozpoczęciem służby wojskowej, a po zakończeniu zatrudnienia poprzedzającego tą służbę. Sygnalizowane natomiast przez wnioskodawcę okoliczności co do wcześniejszego rozpoczęcia służby wojskowej, niż wynika to z zapisu zawartego w książeczce wojskowej wyraźnie wskazującego datę 24.10.1975r. jako datę wcielenia do jednostki wojskowej (kopia w aktach kapitałowych) wymagało udowodnienia. Ciężar dowodowy udowodnienia okoliczności, na które skarżący się powoływał obciążał bowiem stosownie do art.6 k.c. wnioskodawcę i winien być przez niego zrealizowany stosownie do art.232 k.p.c. w ramach kontradiktoryjnego procesu cywilnego. Tymczasem dowodami potwierdzającymi okres zatrudnienia wnioskodawcy są świadectwo pracy zawierające błędne zapisy o odbyciu zasadniczej służby wojskowej (podobnie jak zaświadczenie Rp-7) od 22.10.1975r. do 01.11.1977r., świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych do 21.10.1975r. i ponownie od 02.11.1977r., umowa o pracę od 02.11.1977r. (oba dokumenty w aktach osobowych) oraz książeczka wojskowa potwierdzająca odbywanie zasadniczej służby wojskowej od 24.10.1975r. do 14.10.1977r. Żadnych innych dowodów wnioskodawca nie przedstawił i żadne inne okoliczności nie wynikają z jego akt osobowych.

W konsekwencji brak było podstaw do przyjęcia, że wnioskodawca wykazał spełnienie przesłanki 25 lat ogólnego stażu pracy.

W przekonaniu Sądu Apelacyjnego Sąd I instancji również nazbyt pochopnie zaliczył wnioskodawcy do okresu zatrudnienia w warunkach szczególnych cały okres zatrudnienia w Zakładach (...) w B. dodatkowo wraz ze służbą wojskową jako okres zatrudnienia w takich warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z FUS (j.t. Dz.U. 2013 poz. 1440 ze zm.) ustanawiają zasadę, wedle której emerytura przysługuje mężczyźnie po ukończeniu 65 lat i 5 miesięcy do 67 roku życia (w zależności od daty urodzenia - art.24 ust.1b). Prawo do emerytury w wieku obniżonym (w tym związane z pracą w warunkach szczególnych) jest więc wyjątkiem od w/w reguły. Obowiązek udowodnienia wszystkich przesłanek do ziszczenia się tego wyjątku spoczywa na ubezpieczonym. Wszelkie istotne wątpliwości, które pojawiają się w toku postępowania dowodowego muszą skutkować przyjęciem, że przesłanki uzyskania prawa do wyjątkowego wszak świadczenia nie zostały wykazane. Nie budzi wątpliwości, iż głównym motywem przyświecającym ustawodawcy w stworzeniu instytucji przewidzianej w art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z FUS a następnie jej zachowaniu w kształcie wynikającym z obowiązujących przepisów było założenie, że praca wykonywana w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku przyczynia się do szybszego obniżenia wydolności organizmu. Osoba wykonująca taką pracę ma prawo do emerytury wcześniej niż inni ubezpieczeni. Służy to swoistemu „wyrównaniu szans” na skorzystanie z prawa do emerytury. W przypadku osób wykonujących prace szczególnie wyniszczające organizm, obniżenie wieku jest skutkiem uzasadnionego medycznie wniosku, iż

organizm wcześniej traci wydolność umożliwiającą dalszą aktywność zawodową. Za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się więc pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Praca w warunkach szczególnych to praca, w której pracownik w znaczny sposób jest narażony na niekorzystne dla zdrowia czynniki. Jako przykład takiej pracy można wskazać na prace w narażeniu na hałas przekraczający dozwolone normy, w zapyleniu, w oparach chemicznych, w wysokich temperaturach lub zmiennych warunkach atmosferycznych. Ustawodawca wymaga, by wykonywanie tych prac odbywało się stale i w pełnym wymiarze czasu pracy i tylko taki sposób świadczenia pracy może skutkować możliwością uzyskania prawa do świadczeń emerytalnych w obniżonym wieku. Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze - Dz.U. Nr 8 poz. 43 ze zm. (tak Sąd Najwyższy m.in. w sprawie III UK 174/10 - wyrok z dnia 19 maja 2011 roku, LEX nr 901652).

W sprawie o emeryturę w obniżonym wieku z tytułu pracy w warunkach szczególnych, gdzie przedmiotem ustaleń Sądu ma być charakter zatrudnienia w okresie dawnym, gdzie większość dokumentów jest niekompletna a więc wysoce utrudnione jest ustalenie faktów wyłącznie w oparciu o istniejące dokumenty, dokonywanie ustaleń stanu faktycznego odbywa się z reguły poprzez przeprowadzenie dowodów osobowych. Osobowe źródła dowodowe (w tym zarówno zeznania świadków jak i strony procesowej) muszą być skonfrontowane z istniejącą dokumentacją i dopiero uzyskanie przekonania graniczącego z pewnością co do przebiegu zatrudnienia, może pozwolić na pozytywne rozstrzygnięcie o prawie do emerytury. Ocena osobowych źródeł dowodowych musi być wolna od jakiegokolwiek naiwności, uwzględniając reguły logiki oraz zasady doświadczenia życiowego i zawodowego.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego w przedmiotowej sprawie zeznania świadków w znaczącej części nie wytrzymują krytyki w zestawieniu z istniejącą dokumentacją i zasadami doświadczenia życiowego. Również okoliczności w jakich doszło do wydania wnioskodawcy świadectwa pracy w warunkach szczególnych nie pozwalają na uznanie tego dowodu za niebudzący jakichkolwiek wątpliwości. Pamiętać zaś należy, że świadectwo pracy a także świadectwo pracy w warunkach szczególnych (zaświadczenie o takiej pracy) pozostają dokumentami prywatnymi, które podlegają ocenie sądu na równi z innymi dowodami pozyskanymi w sprawie. Dopiero zaś pozyskanie spójnego materiału dowodowego (dowodów osobowych oraz dowodów z dokumentów) pozwalającego na niewątpliwe ustalenie, że praca nie tylko była wykonywana w warunkach określanych jako szczególne w rozumieniu rozporządzenia z 1983r., ale także była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasowym, może skutkować korzystnym rozstrzygnięciem.

Tak też godzi się zwrócić uwagę, że pracodawca skarżącego w oparciu o te same akta osobowe, które zostały przełożone Sądowi w niniejszej sprawie, w 2003r. odmówił wnioskodawcy wystawienia zaświadczenia o pracy w warunkach szczególnych motywując tą odmowę właśnie brakiem jednoznacznych dokumentów wskazujących na pracę w charakterze wyłącznie (stale i w pełnym wymiarze) kierowcy samochodu ciężarowego pow. 3,5 tony. Jednocześnie we wskazanym piśmie pracodawca wyjaśnił wnioskodawcy, że ze znajdujących się w zakładzie kart drogowych wynika, że skarżący naprzemiennie nie tylko w poszczególnych latach ale też w poszczególnych miesiącach kierował samochodami pow. 3,5 tony marki S. jak też samochodami do 1 tony marki Ż. i N.. (pismo z dnia 16.09.2003r. w aktach osobowych) Jak wynika z dalszych zapisów, dopiero weryfikacja kategorii zaszeregowania wnioskodawcy w porównaniu z kategoriami zaszeregowania innych pracowników – kierowców samochodów ciężarowych dała pracodawcy podstawę do wydania zaświadczenia potwierdzającego taki charakter pracy. W efekcie więc pracodawca dokonał odmiennej konstatacji wyłącznie wobec stwierdzenia, że wnioskodawca posiadał tą samą kategorię zaszeregowania co kierowcy samochodów ciężarowych. Zabieg ten musi jednak budzić uzasadnione wątpliwości, które umknęły Sądowi I instancji. Mianowicie nie jest okolicznością ogólnie kwestionowaną, że skarżący wykonywał obowiązki kierowcy samochodu ciężarowego powyżej 3,5 tony. Tym samym uzasadniony jest wniosek, że otrzymał taką kategorię, albowiem do jego obowiązków należało kierowanie takimi właśnie pojazdami. Nie zmienia to jednak wcześniejszej oceny pracodawcy co do tego, że zebrana dokumentacja pozwala na stwierdzenie, że wnioskodawca nie

wykonywał obowiązków kierowcy samochodów ciężarowych powyżej 3,5 tony stale i w pełnym wymiarze albowiem równolegle (i przemiennie, co wynika z kart drogowych) jeździł innymi pojazdami.

Na taką okoliczność zwrócił uwagę także świadek E. P. stwierdzając, że wnioskodawca sporadycznie jeździł N. a także świadek R. D. wskazując, że wnioskodawca jeździł Ż. czy N. wówczas gdy powierzony mu (...) był zepsuty. Oczywiście nie wyklucza to tego, że skarżący mógł wykonywać pracę kierowcy samochodu ciężarowego powyżej 3,5 tony w różnych okresach czasowych składających się łącznie na 15 lat takiej pracy wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Tyle tylko, że do uznania takiej tezy za udowodnioną stoją na przeszkodzie istotne wątpliwości naprowadzone powyżej.

W konsekwencji więc skarżący nie wykazał w sposób przekonywający i ponad wszelką wątpliwość, by spełnił tak przesłankę 25 lat ogólnego stażu pracy jak też przesłankę zatrudnienia w warunkach szczególnych wykonywanej stale w pełnym wymiarze przez przynajmniej 15 lat.

W konsekwencji Sąd Apelacyjny stosownie do art.386 §1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok i oddalił odwołanie od decyzji organu rentowego przy uwzględnieniu art.477¹⁴ § 1 k.p.c.

O kosztach procesu Sąd Apelacyjny orzekł zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu wyrażoną w dyspozycji art. 98 ust. 1 i 3 k.p.c. w zw. art. 99 k.p.c. i 108 § 1 k.p.c. oraz § 9 ust.2 i §10 ust.1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych z dnia 22 października 2015 r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 1804 ze zm.)

SSA Małgorzata Gerszewska SSA Alicja Podlewska SSA Michał Bober (spr.)